

Ежемесячный научный журнал

КВ №20489-10289PP

№ 15-17 / 2016

Ответственный редактор — Антипов Андрей Петрович - доктор исторических наук (Украина)

Секретарь журнала — Нестеренко Елена Петровна - доктор философии (Украина)

Редакционный совет

- Верево Ольга Денисовна - доктор медицинских наук (Россия)
- Ганин Даниил Александрович - доктор филологических наук (Россия)
- Изымова Людмила Петровна - (Украина) доктор технических наук (Украина)
- Корейко Денис Вениаминович - доктор медицинских наук (Россия)
- Кроль Вадим Алексеевич - доктор технических наук (Россия)
- Моргун Аркадий Александрович - доктор технических наук (Россия)
- Напорчук Геннадий Николаевич - доктор ветеринарных наук (Украина)
- Нестерова Алина Владиславовна - доктор медицинских наук (Украина)
- Покручина Татьяна Руслановна - доктор экономических наук (Украина)
- Одунский Федор Тхонович - доктор искусствоведения (Россия)
- Сетаров Сергей Сергеевич - доктор юридических наук (Украина)
- Шавинский Александр Евгеньевич - кандидат психологических наук (Украина)
- Юркович Дмитрий Геннадьевич - доктор медицинских наук
- Юлинский Игорь Евгеньевич - доктор социологических наук (Украина)
- Ядынский Петр Константинович - доктор психологических наук (Россия)
- Яковлев Вадим Николаевич - доктор политических наук (Украина)

Статьи, поступающие в редакцию, рецензируются. За достоверность сведений, изложенных в статьях, ответственность несут авторы. Мнение редакции может не совпадать с мнением авторов материалов. При перепечатке ссылка на журнал обязательна. Материалы публикуются в авторской редакции.

«Первый независимый научный вестник»

Адрес редакции: 01054, г. Киев, улица Дмитриевская, 64

тел.: +38 (095) 430-59-27

Сайт: www.firjournal.com.ua

E-mail: info@firjournal.com.ua

Учредитель и издатель «Первый независимый научный вестник» Тираж 2000 экз.

Отпечатано в типографии г. Киев, улица Дмитриевская, 64, 01054

Ответственный редактор — Антипов Андрей Петрович - доктор исторических наук (Украина)

Секретарь журнала — Нестеренко Елена Петровна - доктор философии (Украина)

Редакционный совет

- Верево Ольга Денисовна - доктор медицинских наук (Россия)
- Ганин Даниил Александрович - доктор филологических наук (Россия)
- Изымова Людмила Петровна - (Украина) доктор технических наук (Украина)
- Корейко Денис Вениаминович - доктор медицинских наук (Россия)
- Кроль Вадим Алексеевич - доктор технических наук (Россия)
- Моргун Аркадий Александрович - доктор технических наук (Россия)
- Напорчук Геннадий Николаевич - доктор ветеринарных наук (Украина)
- Нестерова Алина Владиславовна - доктор медицинских наук (Украина)
- Покручина Татьяна Руслановна - доктор экономических наук (Украина)
- Одунский Федор Тхонович - доктор искусствоведения (Россия)
- Сетаров Сергей Сергеевич - доктор юридических наук (Украина)
- Шавинский Александр Евгеньевич - кандидат психологических наук (Украина)
- Юркович Дмитрий Геннадьевич - доктор медицинских наук
- Юлинский Игорь Евгеньевич - доктор социологических наук (Украина)
- Ядынский Петр Константинович - доктор психологических наук (Россия)
- Яковлев Вадим Николаевич - доктор политических наук (Украина)

Художник: Королець Д.К.

Верстка: Визрук Ф.Н.

СОДЕРЖАНИЕ

МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ

Бардах Л.Б., Голубенко О.С., Бодак Е.М., Маломуж А.А. КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК МАКРОГЛОБУЛІНЕМІЇ ВАЛЬДЕНСТРЕМА КЛІНІЧЕСКИЙ СЛУЧАЙ МАКРОГЛОБУЛИНЕМИИ ВАЛЬДЕНС ТРЕМА	4
--	---

ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Петя Петрова Петрова УЛУЧШЕНИЕ МЕТОД , ОСНОВАННЫЙ НА PRINCIPLE COMPONENT ANALYSIS (PCA) ДЛЯ РАСПОЗНАВИЕ ЕМОЦИЯХ	9
Петя Петрова Петрова РАСПОЗНАВАНИЕ ЛИЦ ПРИ ПОМОЩИ МЕТОДА ГЛАВНЫХ КОМПОНЕНТ (PCA) И ФИЛЬТРОВ ГАБОРА, С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МОРФОЛОГИЧЕСКИХ ПРОЦЕССАХ	11

ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ

Богданец І.М. ЕВТАНАЗІЯ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПРАВА НА СМЕРТЬ....	15
Шинкарюк Ю.Н. АЛЬТЕРНАТИВНАЯ СТО МОДЕЛЬ ПРОСТРАНСТВА-ВРЕМЕНИ В ГЕОМЕТРИЧЕСКОМ ПРЕДСТАВЛЕНИИ	18

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Білець А.С., Сердюк К.В. ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ТА КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	31
Клівак Я.В. ГОЛОВНІ SMM-ТЕНДЕНЦІЇ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ АДАПТОВАНІ ДО УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ	37
Комісарова В.Є. ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВІРУСНОГО МАРКЕТИНГУ	41
Корінєв В.Л., Березуцька Ю.В. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА З НАДАННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОСЛУГ (НА ПРИКЛАДІ ПП «ГЕФЕСТ ПЛЮС»)	45
Кричковська Т.О., Довгань А.О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ	49
Внукова Н.М., Клочкова К.Е. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ФІНАНСОВОГО МОНИТОРИНГУ ТА ЙОГО АДАПТАЦІЯ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	53
Павлюк С.І. ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ ОБЛІКУ	59
Прядченко К.М. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ EVENT- МАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ	68
Середюк М.В. ВИНИКНЕННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ПДВ	72
Гладченко А.Ю., Фролов О.В. МОДЕЛІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	77
Коваль А.Л. РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ: СТАН ФУНКЦІОНУВАННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ	82
Єліссєва О.К., Шевченко А.О. ЕКОНОМІЧНИЙ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ПРИБУТОК.....	87
Шинкаренко К.О. ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ МАРКЕТИНГОВОГО ПРОСУВАННЯ	91

ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

Некига С.Н. КОМПРОМИСС В ПРАВОВОЙ СФЕРЕ: СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ	95
--	----

Внукова Наталія Миколаївна
доктор економічних наук, завідувач кафедри управління фінансовими послугами, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Клочкова Ксенія Едуардівна
студентка 2-го курсу магістратури, кафедра фінансів і кредиту
Харківський національний університет будівництва та архітектури

Внукова Наталія Николаевна
доктор экономических наук, заведующий кафедры управление финансовыми услугами, Харьковский национальный экономический университет имени С. Кузнеця

Клочкова Ксения Эдуардовна
студентка 2-го курса магистратуры, кафедра финансы и кредит
Харьковский национальный университет строительства и архитектуры

Vnukova N. N.
doctor of economic, head of the Department of financial services, Kharkiv national economic University named after S. Kuznets

Klochkova K. E.
student 2-year student of magistracy, Department of Finance and credit
Kharkiv national University of construction and architecture

**ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ ТА ЙОГО
АДАПТАЦІЯ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ
ОСОБЕННОСТИ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА ФИНАНСОВОГО МОНИТОРИНГА И ЕГО
АДАПТАЦИЯ В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ УКРАИНЫ
FEATURES OF INTERNATIONAL EXPERIENCE OF FINANCIAL MONITORING AND ITS
ADAPTATION IN THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE**

Анотація: Досліджені теоретичні і практичні аспекти фінансового моніторингу у банку на міжнародному рівні. Виявлена можливість адаптації міжнародного досвіду фінансового моніторингу у банківській системі України, яка сприяє створенню підтримці стабільної фінансової системи держави, зокрема банківського сектору. Існує досить велика кількість міжнародних організацій, які розробляють принципи і стандарти для результативного здійснення політики протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. При дослідженні втілення міжнародних стандартів фінансового моніторингу в законодавстві провідних країн світу, визначені найбільш перспективні напрямки використання окремих особливостей світового досвіду в національній системі фінансового моніторингу в Україні. Перспективи подальших розвідок у питанні особливості міжнародного досвіду фінансового моніторингу та його адаптація в банківській системі України передбачають нові підходи та сприятливе середовище застосування перспективних заходів протидії легалізації коштів отриманих злочинним шляхом на базі функціонування фінансового моніторингу у банку.

Ключові слова: легалізація коштів, банківська система, фінансовий моніторинг, міжнародний досвід, фінансова операція

Аннотация: Исследованы теоретические и практические аспекты финансового мониторинга в банке на международном уровне. Выявлена возможность адаптации международного опыта финансового мониторинга в банковской системе Украины, который способствует созданию поддержанию стабильной финансовой системы государства, в частности банковского сектора. Существует достаточно большое количество международных организаций, которые разрабатывают принципы и стандарты для результативного осуществления политики противодействия легализации доходов, полученных преступным путем. При исследовании воплощения международных стандартов финансового мониторинга в законодательстве ведущих стран мира, определены наиболее перспективные направления использования отдельных особенностей мирового опыта в национальной системе финансового мониторинга в Украине. Перспективы дальнейших исследований в вопросе особенности международного опыта финансового мониторинга и его адаптация в банковской системе Украины предусматривают новые подходы и благоприятную среду применения перспективных мер противодействия легализации средств, полученных преступным путем, на базе функционирования финансового мониторинга в банке.

Ключевые слова: легализация денежных средств, банковская система, финансовый мониторинг, международный опыт, финансовая операция

Summary: Theoretical and practical aspects of Bank financial monitoring at the international level. The possibility of adaptation of international experience of financial monitoring in the banking system of Ukraine, which contributes to the creation of the maintenance of a stable financial system, particularly banks sector. There are quite a number of international organizations that are developing principles and standards for effective implementation of the policy of combating the legalization of incomes obtained in a criminal way. In the study of translating international standards of financial monitoring of legislation of the leading countries of the world, the

most promising directions of use of certain features of the world experience in the national system of financial monitoring in Ukraine. Prospects for further research in the matter of international experience of financial monitoring and its adaptation in the banking system of Ukraine provide new approaches and supportive environment application of promising measures to counteract the legalization of funds obtained by criminal means on the basis of the functioning of the financial monitoring in bank.

Key words: the legalization of funds, the banking system, financial monitoring, international experience, financial transaction

Постановка проблеми. Головною умовою ефективного функціонування банківської системи для кожної країни є налагоджений процес протидії легалізації (відмивання) доходів одержаних злочинним шляхом. Основним фактором регулювання цього виступає фінансовий моніторинг у банках, оскільки на його засадах відбувається виявлення і припинення фінансових операцій, які можуть бути причетними до легалізації (відмивання) коштів одержаних злочинним шляхом. Цей процес потребує охоплення фінансових сфер діяльності кількох держав одразу, тому важливим є використання досвіду передових країн в боротьбі з легалізацією коштів одержаних злочинним шляхом, та можливості його адаптації в нашій державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації системи фінансового моніторингу на національному рівні досліджували у своїх працях такі науковці як: С. А. Буткевич, С. О. Дмитров, С. Б. Єгоричева, А. В. Єжов, С. В. Коваленко, О. Є. Користін, О. В. Кузьменко, О. О. Курішко, С. В. Леонов, Т. А. Медвідь, Н. В. Синюгіна, І. М. Патюта. Однак, раніше зарахування України до «чорного» та «сірого» списків країн, які не співпрацюють у сфері боротьби з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом, тому вітчизняна система фінансового моніторингу банківського сектору потребує подальшого вдосконалення та відповідності до міжнародних стандартів.

Виділення раніше невирішених частин загальної проблеми. Головні заходи адаптації міжнародних досвіду - це саме використання напрямків міжнародних стандартів в процесі реформування національної системи фінансового моніторингу в Україні.

Ціль статті. Метою роботи є дослідження особливостей здійснення фінансового моніторингу у банку на міжнародному рівні, міжнародних стандартів, їх адаптація на національному рівні.

Виклад основного матеріалу. Глобалізаційні процеси, стрімкий розвиток інформаційних та комп'ютерних технологій призвели до того, що проблема легалізації злочинних доходів має міжнародний характер. Об'єднуючи зусилля у

протидії легалізації злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення було створено ряд світових організацій, основною метою функціонування яких є гармонізація національних систем фінансового моніторингу, міжнародний обмін досвідом у сфері протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, підвищення кваліфікації працівників підрозділів фінансової розвідки країн-учасниць, міжнародний обмін інформацією.

На міжнародному рівні законодавче регулювання банківського фінансового моніторингу представлено: Конвенцією ООН про боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин, Конвенцією Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, Міжнародною конвенцією про боротьбу з фінансуванням тероризму, Конвенцією ООН проти транснаціональної організованої злочинності, документами FATF та Базельського комітету банківського нагляду.

Національні загальні умови і порядок здійснення фінансового моніторингу банків визначаються Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Законом України «Про банки і банківську діяльність», Кримінальним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення Положення НБУ «Про здійснення банками фінансового моніторингу», Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, листи та роз'яснення щодо окремих питань здійснення фінансового моніторингу в банках, а також нормативно-правові документи Державної Служби Фінансового Моніторингу України.

Перелік основних міжнародних організацій, які розробляють принципи і стандарти для результативного здійснення політики протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом наведено у табл. 1 [4].

Перелік основних міжнародних організацій [4]

Міжнародна організація	Історія та сутність
FATF	У 1989 р. у Парижі було прийнято рішення про створення спеціального органу «для оцінки поточних результатів співпраці з метою запобігання використанню банківської системи і фінансових установ для відмивання доходів та розгляду можливості прийняття додаткових превентивних заходів у даній області». Першим кроком у встановленні єдиних міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню доходів стало прийняття FATF у 1990 р. Сорока рекомендацій, призначених для застосування при протидії відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом усіма країнами світу.
Егмонтська група	У 1995 р. у Брюсселі представниками 24 країн та рядом міжнародних органів було прийняте рішення про створення неформального об'єднання національних відомств, які виконують функції фінансової розвідки. Це об'єднання називається Групою підрозділів фінансової розвідки «Егмонт». Офіційного статусу набуто влітку 2007 р. в м. Гамільтон, Бермуди. Членство в ЕГ є однією з вимог рекомендацій ФАТФ. Основною метою Егмонтської групи є забезпечення швидкого обміну інформацією між ПФР. Всі члени Егмонтської групи приєднані до спеціальної захищеної комп'ютерної мережі обміну даними.
MONEYVAL	Комітет експертів Ради Європи з взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму створений у вересні 1997 р. за рішенням Комітету Міністрів Ради Європи для здійснення незалежного та загального аналізу боротьби з легалізацією кримінальних коштів, які були прийняті у 21 країні – члені Ради Європи та які не є членами Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів. Метою діяльності Комітету MONEYVAL є створення системи заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, а також дотримання міжнародних стандартів та практики.
Євразійська група	Представники компетентних органів Білорусі, Республіки Казахстан, Киргизької Республіки, Китаю, Російської Федерації та Республіки Таджикистан підписали Декларацію про створення Євразійської групи з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму (САГ) за типом ФАТФ і затвердили Питання компетенції САГ. Представники Держфінмоніторингу України на постійній основі беруть участь в засіданнях Робочих груп та Пленарних засіданнях Євразійської групи з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму.
ООН	Статут ООН був підписаний 1945 р. в Сан-Франциско, міжнародна організація об'єднує 192 країни світу. Міжнародні програми у сфері боротьби протидії відмиванню доходів первісно були тісно пов'язані із зусиллями ООН по боротьбі з незаконним обігом наркотиків. Вперше визначення злочину відмивання коштів було юридично закріплено у Конвенції ООН про боротьбу з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин, яка була прийнята у 1988 р. у Відні.
Світовий банк	Універсальні міжнародні фінансові організації, які були засновані відповідно до угод, прийнятих на Міжнародній валютно-фінансовій конференції ООН у 1944 р. у Бреттон-Вудсі та набули чинності з 1945 р. Формально МВФ і СБ вважаються спеціалізованими фінансовими установами ООН.
Базельський комітет	У 1974 р. на основі укладеної 10-ма розвиненими країнами угоди (Базельський конкордат) був створений Комітет регулювання та нагляду за банківською діяльністю, який називають Базельський комітет з банківського нагляду. У 1997 р. Комітет опублікував «Основні принципи ефективного банківського нагляду», які охоплюють широке коло питань, включаючи протидію відмиванню доходів.
Вольфсберзька група	Була заснована у 2000 р. Метою Групи, яка носить назву швейцарського замку Вольфсберг, у якому відбулось її перше засідання, є розробка принципів ПВД у приватному банківському секторі. У листопаді 2002 р. Група опублікувала 14 принципів боротьби з відмиванням доходів у банках-кореспондентах, які регламентують встановлення і підтримку банківських кореспондентських відносин у світовому масштабі. Згідно з вказаними принципами міжнародним банкам забороняється вести справи з «банками-прикриттями».
ЄБРР	ЄБРР був створений у 1991 р. ЄБРР є найбільшим інвестором у регіоні, та окрім виділення своїх коштів залучає значні об'єми прямих іноземних інвестицій. Він здійснює проектне фінансування банків, підприємств та компаній, вкладаючи кошти як у нові виробництва, так і у діючі фірми.
Інтерпол (Міжнародна)	Це єдина міжнародна організація, яка бере безпосередню участь у боротьбі зі злочинністю. Інтерпол був створений у 1923 р. як Міжнародна комісія кримінальної поліції

організація кримінальної поліції)	для координації боротьби різних країн із загальнокримінальними злочинами у Відні. Основні цілі організації: – забезпечувати та розвивати широке взаємне співробітництво всіх органів (установ) кримінальної поліції у рамках існуючого законодавства країн; – створювати та розвивати установи, які можуть успішно сприяти запобіганню та боротьбі з загальною кримінальною злочинністю.
-----------------------------------	--

З табл. 1. видно, що в міжнародному просторі існує достатня кількість організацій, які розробляють принципи і стандарти для результативного здійснення політики протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, а також кожна держава впроваджує індивідуальну систему заходів боротьби з легалізацією злочинних коштів має відповідати вимогам міжнародного рівня.

У більшості країн світу, що активно здійснюють фінансовий моніторинг, були створені та в подальшому функціонують спеціальні органи, які оцінюють правомірність проведення фінансової операції з точки зору фінансового моніторингу (табл. 2.) [2].

Таблиця 2

Перелік органів фінансового моніторингу в різних країнах [2]

Країна	Назва органу	Рік створення	Підпорядкування	Гранична сума моніторингу
США	FinCen	1990	Міністерство фінансів	\$ 10 000
Канада	FINTRAC	2000	Міністерство фінансів	\$ 10 000
Японія	Japan financial Intelligence	1998	Міністерство фінансів	-
Болгарія	Bureau of Financial Intelligence	2003	Міністерство фінансів	\$ 18 000
Аргентина	Unidad de Informacion Financiera	2000	Міністерство юстиції, безпеки і прав людини	\$ 50 000
Бразилія	Conselho de Controle de Atividades Financieras	1998	Міністерство фінансів	\$ 50 000
Італія	UIC(SAR)	1991	Банк Італії	EUR 12 500
Франція	TRANCFIN	1990	Міністерство фінансів	-
Бельгія	CTIF-CFI	1993	Міністерство фінансів	EUR 10 000
Нідерланди	Financial Intelligence Unit	2006	Департамент інформаційної політики	EUR 15 000
Австралія	Australian Transaction Reports and Analysis Centre	1989	Уряд	AUD 10 000
Україна	ДСФМУ	2002	Уряд	150 000 грн.

З наведеної табл. 2 видно, що загальна тенденція створення органів фінансового моніторингу склалася в період 10 р., тобто за цей період країни почали активно створювати органи фінансового моніторингу. З переліку країн, а саме їх органів фінансового моніторингу, першим був створений Australian Transaction Reports and Analysis Centre (Австралія) у 1989 р., а останнім – орган Financial Intelligence Unit (Нідерланди) у 2006 р. Також, більшість органів підпорядковуються Міністерству фінансів.

У міжнародній практиці весь цикл «відмивання» грошей поділяють на три стадії [1]: розміщення коштів, отриманих від незаконної діяльності, шарування цих коштів, шляхом передачі їх через багато установ та правових систем, з метою при-

ховування їх походження, та інтеграція цих коштів в економіку, де вони носили б законний характер. До популярних інструментів, що використовуються для легалізації злочинних доходів, відносять [1]:

- використання зовнішньоекономічних операцій;
- конвертаційні операції, операції з готівкою;
- здійснення зовнішньоекономічних операцій із залученням офшорних зон виведення коштів за кордон;
- махінації із цінними паперами (акції, векселя).

На рис. 1 наведено три основні системи організації фінансового моніторингу за світовим досвідом [3].

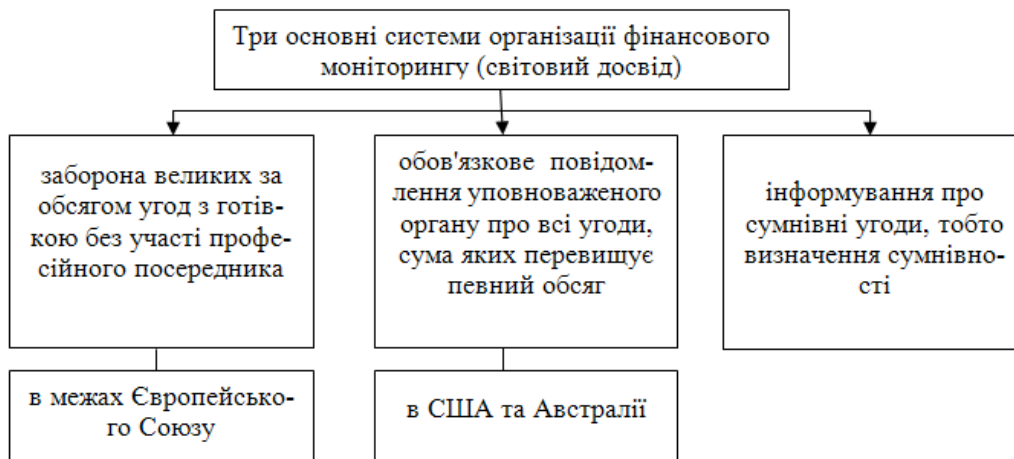

Рис. 1 Три основні системи організації фінансового моніторингу за світовим досвідом [3]

З рис. 1 видно, що перша система контролю передбачає заборону великих за обсягом угод з готівкою без участі професійного посередника. Натомість існує заборона на здійснення таких угод без законного фінансового посередника, який веде відповідний облік. Друга - гарантує отримання уповноваженим органом необхідної інформації. Простота критерію вибору операцій, що підлягають контролю, робить правила гри зрозумілими для всіх учасників і виключає момент підозри з боку суб'єкта фінансового моніторингу. Третя - якщо вона базується на жорсткій фіксації протиправних дій, то на суб'єкта фінансового моніторингу автоматично покладається виявлення причин здійснення таких дій.

В Україні реалізується модель змішаного типу, яка базується на [4]:

- обов'язку суб'єктів фінансового моніторингу припиняти операції при підозрі їх зв'язку з терористичною діяльністю згідно з затвердженим уповноваженим органом переліком осіб, пов'язаних з тероризмом;

- зобов'язанні суб'єктів фінансового моніторингу повідомляти уповноважений орган про фінансові операції, які підпадають під визначені критерії при перевищенні їх суми певного порогу;

- обов'язку суб'єктів фінансового моніторингу контролювати на свій розсуд фінансові операції за визначеними критеріями та при наявності підозри в їх зв'язку з відмиванням повідомляти уповноважений орган.

Нагляд за діяльністю фінансових установ у США здійснює офіс контролера грошового обігу, який наглядає за 1818 банками (сумарні активи в 6 трлн дол.). Федеральна резервна система США – здійснює нагляд за 907 банками (сумарні активи 1,3 трлн дол.) та 204 незастрахованими філіями чи установами іноземних банків (сумарні активи в 1,2 трлн дол.). Федеральна корпорація страхування депозитів, яка здійснює нагляд за 5245 банками, які не є членами Федеральної резервної системи (сумарні активи в 2 трлн дол.) та 8 філіями іноземних банківських установ. Офіс нагляду за ощадними установами, який здійснює нагляд за 862 ощадними асоціаціями (сумарні активи в 1,5 трлн

дол.). Національна адміністрація кредитних спілок, яка здійснює регулювання 5395 кредитних спілок, створених за дозволом федеральної адміністрації.

У Німеччині підрозділ фінансової розвідки відноситься до складу поліції, і найголовнішими напрямками роботи даного підрозділу є: збір та аналіз звітів про підозрілі фінансові операції; передача результатів аналізу до правоохоронних органів; статистичний аналіз звітів про підозрілі фінансові операції; публікація щорічних звітів; забезпечення установ, що зобов'язані здійснювати фінансовий моніторинг, інформацією про типології та методи відмивання кримінальних доходів; співробітництво з іншими підрозділами фінансової розвідки.

Федеральне відомство нагляду за діяльністю фінансових установ (BaFin) є орган, який здійснює нагляд за діяльністю фінансових установ у Німеччині. Бундесбанк Німеччини є центральним банком цієї держави. Однак він не здійснює функцій регулювання та нагляду у сфері запобігання відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванню тероризму. Оскільки Бундесбанк проводить фінансові операції, які віднесені до категорії комерційних (таких, як обмін валюти, зокрема, німецьких марок, яких ще залишилося не зданими до обміну на суму близько 15 млрд євро), а також погашення чеків Бундесбанку, відповідно до німецького законодавства він є фінансовою установою, що надає банківські послуги і, таким чином, має обов'язок щодо звітування про операції [1].

У Франції центральним органом системи запобігання легалізації кримінальних доходів та боротьби з фінансуванням тероризму є TRACFIN – підрозділ фінансової розвідки у складі Міністерства економіки, фінансів та індустрії Франції, основними підрозділами у складі якого є центр збирання інформації; відділ фінансової експертизи; оперативний відділ. TRACFIN є органом, до якого надається інформація про відкриті в банках рахунки фізичних та юридичних осіб [1].

Ознаками для надання суб'єктами фінансового моніторингу інформації про фінансові операції

є мотивована підозра стосовно того, що вона здійснюється з метою легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Обов'язкові повідомлення на адресу TRACFIN мають надаватися також у випадках якщо встановлення особи власника чи бенефіціара юридичної особи викликає сумніви щодо трастового фонду чи спеціально створеного утворення з управління активами, в якому: невідомою є особа бенефіціара, або невідомою є особа довірителя. Крім того, додаткової уваги потребують також фінансові операції на суму понад 150 000 євро, якщо вони є незвичайно складними чи такими, що не мають очевидного економічного сенсу. Згідно із Законом Російської Федерації від 7 серпня 2001 року № 115-ФЗ «О противодействии легализации (отмыванию) доходов, полученных преступным путем» операції, сума яких дорівнює або перевищує 600 тисяч російських рублів (близько 15 000 євро), та відповідають визначенням цим законом ознак сумнівності, підлягають обов'язковому контролю, що є заходом протидії легалізації доходів отриманих злочинним шляхом. Уповноважений орган, визначається Президентом Російської Федерації, і є федеральним органом виконавчої влади, завдання, функції і повноваження якого у сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом і фінансуванню тероризму встановлюються відповідно до діючого Федерального закону. Органи державної влади Російської Федерації, органи державної влади суб'єктів Російської Федерації і органи місцевого самоврядування надають уповноваженому органу інформацію і документи необхідні для здійснення його функцій [1].

У Польщі банки контролюють надходження великих переказів із країн, відомих як виробники наркотиків або підозрюються у причетності до тероризму тощо. Також підвищену увагу приділяють клієнтам, які мають досить великі суми на рахунках у банках і переказують їх у треті країни. Відповідно до Закону Литви «Про запобігання відмиванню грошей» банки та інші кредитні установи, страхові компанії, митниця, пошта, нотаріуси, ломбарди, спецслужби країни надають податковій поліції відомості про осіб, що підозрюються у відмиванні коштів, про всі операції на суму понад 50 000 літів (близько 14,7 тис. євро), а також

про обмін валюти на суму понад 10 тисяч літів (2900 євро) [5].

Прийнятий литовським Сеймом Закон «Про запобігання легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом» містить ознаки, за допомогою яких виявляються злочинні кошти, і перелік фінансових операцій, що підлягають особливому контролю, а також визначає мінімальну суму, починаючи з якої необхідна обов'язкова ідентифікація клієнта – 10 тисяч літів.

Держфінмоніторингом на безперервній основі забезпечуються взаємодія та обмін з компетентними органами іноземних держав і міжнародними організаціями у сприянні розслідуванню складних транснаціональних схем.

Протягом 2015 р. між Держфінмоніторингом та 137 підрозділами фінансової розвідки (далі – ПФР) здійснювався обмін фінансовою інформацією, яка може бути пов'язана з протиправною діяльністю. Так, протягом 2015 р. Держфінмоніторингом направлено 421 запит до 70 ПФР іноземних держав та отримано 489 відповідей на запити від 72 ПФР іноземних держав. Одночасно Держфінмоніторингом було отримано 245 запитів від 49 іноземних ПФР, надано 285 відповідей до 47 ПФР іноземних держав.

Протягом 2015 р. Держфінмоніторингом найбільш активний обмін інформацією, щодо відправки запитів здійснювався з: ПФР Латвії (відправлено 46 запитів), ПФР Кіпру (відправлено 32 запити), ПФР Великобританії (відправлено 31 запит), ПФР США та ПФР Швейцарії (відправлено по 19 запитів), ПФР Британських Віргінських островів (БВО) (відправлено 18 запитів).

Водночас, у 2015 р. найбільшу кількість запитів отримано від: ПФР Австрії (отримано 23 запити), ПФР США (отримано 18 запитів), ПФР Польщі та ПФР Великобританії (отримано по 17 запитів), ПФР Латвії, (отримано по 12 запитів).

На основі дослідження специфіки втілення міжнародних стандартів фінансового моніторингу в законодавстві провідних країн світу, можна визначити найбільш перспективні напрямки використання окремих особливостей світового досвіду в національній системі фінансового моніторингу в Україні (табл. 3) [5].

Таблиця 3

Напрямки використання світового досвіду в процесі реформування національної системи фінансового моніторингу в Україні [5]

Країна	Особливість, що може бути використана в Україні
Канада	перенесення на наступний бюджетний період невикористаних планових бюджетних коштів
США	широка координація взаємодії органів, що протидіють легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму
Італія	підпорядкування фінансового моніторингу центральному банку, автоматизована ризикоорієнтована система обробки інформації
Австралія	посідання для реалізації фінансового моніторингу напрямків не лише протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму, а й ухилення від сплати
Китай	розмежування між окремими структурними підрозділами функцій управління та реалізації фінансового моніторингу в рамках єдиного уповноваженого органу
Фінляндія	відповідальність уповноваженого органу за процес попереднього розслідування

Бельгія	покладання на законодавчому рівні на уповноважений орган в сфері протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму функцій координації діяльності органів фінансового моніторингу
Великобританія	заборона передачі інформації про податкові правопорушення іншим державам

З наведеної табл. 3 можна зробити висновок, що успішна протидія легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення можлива лише за умови плідної міжнародної співпраці, активного обміну інформацією, поглиблення методичних основ проведення цієї діяльності.

Висновки і пропозиції. Таким чином, розвитку фінансового моніторингу у банку в Україні повинен сприяти міжнародний досвід, який має вагоме значення у цій сфері, але заважає нестабільна економічна ситуація, яка призводить до збільшення легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Тому для подальшого інтенсивного розвитку фінансового моніторингу у банку необхідні: підтримка держави у законодавстві, створення умов інституційного характеру, які прискорять процес, а також стабілізація фінансового ринку та економіки країни. Також недостатня кількість кваліфікованих кадрів, а також відсутність одних критеріїв щодо віднесення фінансових послуг, які підлягають фінансовому моніторингу та оцінки їх ризику, - це є найголовнішими проблемами для перспективного розвитку системи фінансового моніторингу.

Список літератури:

1. Бугаєнко А.В. Ризики використання банків з метою легалізації кримінальних доходів або фінансування тероризму в системі банківських ризиків / А.В. Бугаєнко // Наукова періодика КНЕУ. – 2010. – № 1. – С. 260–267.
2. Леонов С.В. Напрямки врахування досвіду fінtrac при удосконаленні системи фінансового моніторингу в Україні / С.В. Леонов, О.О. Куришко // Економіка, фінанси, право. - 2010. - №10. – С. 27-31.
3. Розвиток банківської системи в умовах формування нової архітектури фінансового ринку / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2012. – 765 с.
4. Патюта І.М. Особливості адаптації міжнародного досвіду боротьби з легалізацією (відмиванням) коштів, одержаних злочинним шляхом, у банківській системі України / І.М. Патюта // Бухгалтерський облік, аналіз та контроль (ВІСНИК ДонНУЕТ). – 2012. - №3(55). – С. 434-440.
5. Щербина В.С. Використання світового досвіду у побудові національної системи фінансового моніторингу в Україні / В.С. Щербина // Сучасні проблеми фінансового моніторингу: Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (10 квітня 2015 р.). – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ТО Ексклюзив, 2015. – 224 с.

Павлюк Світлана Ігорівна

*Магістер кафедри обліку, контролю та оподаткування агробізнесу
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

Pavliuk Svitlana

*Magister of accounting, control and taxation of agribusiness
Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman*

ДЕБИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ ОБЛІКУ RECEIVABLES AND ISSUES ITS ACCOUNTING

У статті досліджено роль сутність і класифікація дебіторської заборгованості. Розглянуто фактори виникнення дебіторської заборгованості. Проаналізовані проблеми обліку дебіторської заборгованості.

Ключові слова: дебітор, дебіторська заборгованість, облік, розрахунки, покупці і замовники

In the article the role of nature and classification of receivables. Considered factors of receivables. The problems account receivables.

Key words: debtor, accounts receivable, accounting, payments, buyers and customers

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена тим, що важливе значення в умовах підприємства надається економічно обґрунтованому прискоренню розрахунків і скороченню на цій основі дебіторської заборгованості. Безліч підприємств кожен день здійснюють розрахунки з іншими підприємствами за отриману продукцію, товари або послуги. Водночас розрахунки з покупцями і замовниками за-

чіпають досить широке коло операцій – з готівковими коштами, розрахунками, переміщенням цінностей, оплатою послуг, формуванням витрат і вартості продукції, товарів і послуг, оподаткуванням, утриманнями із заробітної плати працівників, специфічно вирішених правових відносин, використанням як типових форм первинних документів, так і нестандартних документів, розроблених на підприємстві, і т.д. В підсумку, як показує